

**Memo
Agendapunt 5**

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

Aan
Leden pb-overleg

Van
Yvo Provoost
Datum
14 maart 2001
Onderwerp
Evaluatie 2000

Doorkiesnummer
0113 - 24 13 69
Bijlage(n)
1

Hierbij ontvangt u het evaluatierapport 2000. In dit rapport wordt een samenvatting gegeven van de door de disciplines opgestelde evaluaties over het jaar 2000.

In het rapport worden de aandachts- en verbeterpunten genoemd voor het komende jaar. Vanuit het kwaliteitsteam van het projectbureau worden (in overleg met de betrokkenen) voor de verbeterpunten acties bedacht en uitgezet. Deze acties worden beschreven in het plan 'verbeterpunten 2001'. Dit plan wordt ter goedkeuring voorgelegd tijdens het projectbureau-overleg van april 2001.

Projectbureau Zeeweringen
Postadres p/a postbus 114, 4460 AC Goes
Bezoekadres p/a waterschap Zeeuwse Eilanden,
Piet-Heinstraat 77 Goes

Telefoon (0113) 24 13 70
Telefax (0113) 21 61 24
E-mail y.provoost@dzl.rws.minvenw.nl

Het project Zeeweringen wordt uitgevoerd i.s.m. de Zeeuwse waterschappen en de provincie Zeeland.
Vanaf NS station richting centrum, na 150 m. rechts.

006214 2001 PZST-R-01059 kw
Evaluatierapport 2000

Evaluatierapport 2000

project zeeweringen

1. INHOUD

1. INHOUD	2
2. DOEL EN OPZET	3
3. EVALUATIE OVER 1999	3
4. AANDACHTS- EN VERBETERPUNTEN	4
4.1 Algemeen	4
4.2 Aandachtspunten	4
4.3 Verbeterpunten	5
4.4 Positieve punten	5
5. EN VERDER	6
6. BIJLAGEN	6

2. DOEL EN OPZET

Dit rapport geeft de projectbureau-brede evaluatie van 2000 weer. Het doel is de positieve punten, aandachtspunten en verbeterpunten vanuit 2000 te signaleren. Voor de verbeterpunten worden in 2001 maatregelen bedacht/genomen om deze in de toekomst te verminderen of te voorkomen. Elke discipline heeft eind 2000, begin 2001 een evaluatie opgesteld (deze verslagen zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd). De belangrijkste punten van de afzonderlijke evaluaties zijn samengevoegd in dit rapport.

De volgorde in dit rapport is zoveel mogelijk gebaseerd op het primaire proces van het projectbureau. In deze rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen 'verbeterpunten' (zaken waarvoor concreet acties worden afgesproken (bewaking door Kwaliteit)) en 'aandachtspunten' (zaken die ter harte genomen dienen te worden).

3. EVALUATIE OVER 1999

In 2000 is een evaluatie over het voorgaande jaar gehouden. De belangrijkste punten uit alle evaluatierapporten zijn samengevoegd, hieraan zijn verbeteracties en actoren gekoppeld. De stand van zaken is via de maandrapportage teruggekoppeld naar het projectbureau. Deze werkwijze wordt ook in 2001 gehanteerd.

4. AANDACHTS- EN VERBETERPUNTEN

4.1 Algemeen

In de bijlagen zijn alle gemelde aandachts- en verbeterpunten te vinden. In de volgende paragrafen volgt een opsomming van de punten die de meeste aandacht vragen. In § 4.4 worden enkele positieve punten uit de evaluaties vermeld.

4.2 Aandachtspunten

....

- goede, bij de toetsing toe te passen golfrandvoorwaarden in havens, langs de Noordzeekust, en in de Oosterschelde zijn er niet;
- beleidsafstemming op diverse terreinen kan beter;
- communiceer onmiddellijk met alle betrokkenen indien onvolledigheid, onjuistheid van gegevens of wijzigingen ten opzichte van vigerende regels, processen worden geconstateerd dan wel worden voorzien;
- hoewel een inhaalproces aan de gang is verdient het aanbeveling de voortgang (van de revisie werkzaamheden) te bewaken aan de hand van een vooraf opgezette planning;
- het lijkt alsof acties niet eerder (kunnen?) worden afgerond dan het eerstvolgende projectbureau-overleg. Het afronden van acties mag niet worden "opgehangen" aan enig overleg. Ook worden soms acties (indien ze niet tijdig zijn afgerond) vrij makkelijk doorgeschoven naar een volgend PB-overleg. Dit is dus een maand (!) later;
- Het verdient aanbeveling agendapunten te scheiden naar hun aard:
 - informatief
 - besluitvormend;

Door deze scheiding aan te brengen kunnen onnodige discussies worden vermeden;

- stem in een eerder stadium de Milieu-inventarisatie en de detailadviezen op elkaar af;
- beseft moet worden dat met de toegepaste planningstechniek (tijdsbalken per activiteit, zonder vroegste/laatste start- of einddatum en zonder zichtbaar kritisch pad) het niet direct zichtbaar is wat de invloed is op de einddatum, door het uitlopen van een activiteit gedurende de beginfase van het ontwerpproces. Het risico van opschuiven van de einddatum moet dus ingeschat worden;
- capaciteitsproblemen bij CXC in Middelburg hebben voor vertraging gezorgd v.w.b. enkele aanbestedingsdata;
- terreinverkenning is nodig om ontbrekende gegevens te weten te komen. Dit geldt met name voor begrenzingen van bekledingsmaterialen en soorten opsluitconstructies. Hieraan is voor een groot deel tegemoetgekomen doordat voor de uitvoering van Zeeweringen een inmeting (inclusief foto's) is gemaakt van de bestaande bekledingen. Deze gegevens zijn goed bruikbaar, mits ze in een vroeg stadium beschikbaar zijn;
- om een goed inzicht te krijgen wanneer met de voorbereiding van een volgend project kan worden begonnen, is het van belang zich te realiseren dat na het 'opstellen bestek' er nog werkzaamheden volgen, zoals het opstellen van een controlematrix, hoeveelhedenboek en kwaliteitmatrix;
- De glooiingverbetering heeft tot doel het verkrijgen van de vereiste veiligheid tegen overstroming. Hoe moet worden omgegaan met de tijdelijke vermindering van de veiligheid door het enige jaren ontbreken van een veilige grasmat op de buitenberm en het buitenbeloop, als onvermijdelijk gevolg van de uitvoering van de werken?
- zorgpunt blijft de communicatie op de raakvlakken tussen Ontwerp, Bestek en Uitvoering. Deze verloopt nu redelijk goed, maar zodra er wordt afgeweken van de standaard aanpak (zie bijvoorbeeld de pilot geaccordeerde hoeveelheden) dan laat men steken vallen;

....

4.3 Verbeterpunten

-
- de overgang van van toetsing (incl. geavanceerde toetsing) naar ontwerp rammelt nog steeds behoorlijk;
 - blijvende twijfel over de veiligheid van met name ingegoten bekledingen, ook na geavanceerde toetsing. Waar dit speelt, loopt de verbetering dus vertraging op;
 - aanvullend op de door de beheerders verstrekte gegevens is door de ontwerpers - t.b.v. het ontwerp - nog het nodige veldwerk verricht (of dit laten uitvoeren door de beheerder); met name onderzoek naar de aanwezigheid van klei en mijnsteen en de locatie van de teenconstructie;
 - moeilijkheidsgraad ontwerp en dus ook bestek vertalen in tijd (ook vakanties e.d.)
 - probeer zoveel mogelijk wijzigingen in een lopend bestek te voorkomen door een betere voorbereiding, zodat er geen onnodige extra kosten gemaakt moeten worden;
 - in bestekken wordt vaak opgenomen dat een "variabele" strook basalt herzet moet worden om een vloeiende aansluiting te kunnen maken. Deze variabele strook bevindt zich in een vak dat goed getoetst is. Echter moet je m.i. deze strook op dat moment toch beschouwen als nieuw werk. Juist in deze strook bevinden zich vaak de kleinste stenen.
Noem voor herzetwerk ook een minimale steenmaat;
 - het is gebruikelijk dat het waterschap de officiële stukken krijgt: getekend bestek, nota van inlichtingen, inschrijvingen, gunning enz. Deze officiële toezending loopt zeer slecht of loopt totaal niet. Zo zit er o.a. van Perkpolder en Ser Lippens niets in ons dossier;

....

4.4 Positieve punten

-
- teamgeest onder ontwerpers en bestekschrijvers om elkaar te helpen is prima!;
 - m.b.t. het in de vorige evaluatie aangegeven verbeterpunt "*voortdurend wijzigen in ontwerp*" is een duidelijke verbetering opgetreden. Dit fenomeen heeft zich niet voorgedaan;
 - een positieve opmerking over de verbetering van het kwaliteitsproces rond de ontwerpnota's is op z'n plaats;
-

5. EN VERDER

Vanuit het kwaliteitsteam wordt een plan opgesteld waarin de in § 4.3 beschreven punten worden opgenomen.

Bij de punten worden ook de verbetermaatregelen, de activisten en 'datum-gereed' genoemd.

Wanneer het ingrijpende maatregelen betreft zal ook expliciet aandacht worden geschonken aan aspecten als geld, kwaliteit en informatie/organisatie.

Dit plan met verbeterpunten wordt voorgelegd aan het projectbureau-overleg van april.

....en verder het uitdrukkelijke doch vriendelijke verzoek om toch zeker de bijlagen te lezen.

6. BIJLAGEN

Evaluatierapporten:

- Management
- Techniek
- Planning & Financiën (2x)
- Milieu & Juridische zaken
- Communicatie
- Ontwerp
- Besteksvorbereiding
- Bestekschrijven
- Uitvoering
- Toetsgroep
- Waterschap Zeeuws-Vlaanderen
- Waterschap Zeeuwse Eilanden

Projectbureau Zeeweringen
Evaluatie 2000

Henk van den Bosch
13 maart 2001

Terugkijkend naar 2000 zie ik in ieder geval de volgende positieve punten (in willekeurige volgorde):

- Teamgeest onder ontwerpers en bestekschrijvers om elkaar te helpen is prima!
- Ontwerpers gaan nu ook bestekschrijven.
- Doelstellingen voor 2000 gehaald (uitvoering werken 2000 en voorbereiding werken 2001)
- De geavanceerde toetsing loopt beter en is naar voren gehaald in het proces. Dit werpt zijn vruchten af: minder wijzigingen tijdens ontwerpfase.
- Mede dankzij adequate uitvoeringsbegeleiding van de PBZ-werken (directie UAV, centraal punt en toezicht) ook over 2000 weer een goedkeurende accountantsverklaring verkregen.
- Eindejaarsbijeenkomst was een groot succes!

Verbeterpunten:

- De overgang van van toetsing (incl. geavanceerde toetsing) naar ontwerp rammelt nog steeds behoorlijk. De oorzaak hiervan is de onvolkomenheden in de aangeleverde toetsresultaten die in een (te) laat stadium worden aangetroffen, bijvoorbeeld pas als de ontwerpfase al is begonnen. Ondanks diverse pogingen van waterschap en projectbureau om dit proces te verbeteren, blijven de rammels nog steeds behoorlijk doorklinken, dus hiermee zijn we nog niet klaar. Landelijk speelt dit probleem overigens ook.
- Verkrijgen/behouden van voldoende goede medewerkers voor voorbereiding en uitvoering bij project Zeeweringen blijft aandacht vragen.
- Goede, bij de toetsing toe te passen golfrandvoorwaarden in havens, langs de Noordzeekust, en in de Oosterschelde zijn er niet. De verbetering van de bekledingen op die plaatsen kan daardoor niet goed worden opgepakt. Als deze situatie niet verandert, dan betekent dit dat binnen een paar jaar de aanpak van de steenbekledingsproblematiek in Zeeland vertraging op kan lopen.
- Blijvende twijfel over de veiligheid van met name ingegoten bekledingen, ook na geavanceerde toetsing. Waar dit speelt, loopt de verbetering dus vertraging op.
- Beleidsafstemming op diverse terreinen kan beter:
 - t.a.v. van waterkeringsbeleid (afd. AXB van directie Zeeland): onvoldoende afstemming tussen PBZ en AXB in verband met het verkrijgen de juiste golfrandvoorwaarden.
 - doorwerking vogelrichtlijn: tijdens de uitvoering van de overlagingen liepen we tegen een "beleidsleemte" op dit terrein aan.
 - groene dijken/kleidijken: afstemming met natuurherstelplan Westerschelde is gewenst.
 - medegebruik onderhoudsstrook: afstemming op dit terrein tussen provincie, waterschap en RWS, rekeninghoudend met ieders rol hierbij, kan beter. Voorbeeld: geen goede afstemming bij niet/wel afsluiten onderhoudsstrook dijkvak Biezelingse Ham.
- Aandacht voor de kwaliteitsborging op de buitenwerken, inclusief voor de vraag of je de Standaard 95 (of 2000?) wel/niet integraal van toepassing moet verklaren.

Evaluatie Techniek
P. Hengst
13 maart 2001

1. Toetsing dijkvakken

In 2000 is de toetsing door de dijkbeheerders afgerond. Aandacht voor de vakken die door de beheerder op 'nader onderzoek' zijn gezet, omdat de beschikbare golfrandvoorwaarden niet zonder meer kunnen worden toegepast. Het betreft veelal randvoorwaarden in havens, waarbij een reductie wordt verwacht, die niet berekend kan worden. In feite zijn over een lengte van 16 km langs de Westerschelde toetscores binnen havens beschikbaar, die geen eindoordeel opleveren. Bij de keuze van de vakken die in de meerjarenplanning moeten worden opgenomen zijn deze naar achteren gezet. Terwille van een ongestoorde voortgang zullen in 2001 en 2002 ook deze zogenaamde projectgebonden randvoorwaarden berekend moeten worden.

In 2000 is het nog niet gelukt om objectieve prioriteiten toe te kennen aan de te verbeteren dijkvakken uit de gedetailleerde toetsing. De volgorde van aanpak wordt nog steeds bepaald door het beheerdersoordeel. Zolang het Project Zeeweringen niet in competitie moet met trajecten elders in Nederland levert dit geen problemen op.

2. Ontwerp-nota's en Planbeschrijvingen

In 2000 is de Ontwerpnota van de dijkvakken Waardepolder/Westveerpolder geschreven door de ontwerper van het betreffende vak. Voor Biezelingsche Ham is het bestek gemaakt door de ontwerper van dit vak. Het streven om zowel het ontwerp als het bestek als de ontwerp-nota door de ontwerper te laten opmaken betekent aanvankelijk een investering in de totale tijdbesteding voor zo'n vak. In volgende jaren kan van deze all-round kennis worden geprofiteerd, terwijl het afleveren van een totaalproduct ook voor de ontwerpers een uitdaging betekent. In 2001 zal zeker het maken van ontwerp en bestek door dezelfde ontwerper worden gemaakt. Afhankelijk van de beschikbare tijd lijkt ook het schrijven van de ontwerp-nota's door de ontwerper een onderwerp waarover een beslissing moet worden genomen. Bij het schrijven van de Planbeschrijving moet, ter wille van een goede toetsing van de Ontwerp-nota, de voorkeur worden gegeven aan een derde. Tot 2000 werd dit gedaan door de verificateur van de bouwdienst in 2000 door de projectsecretaris. Tenzij dit door vakantie of piekbelasting problemen oplevert, blijft dit de aanpak voor de volgende jaren.

3. Revisie/Overdracht

In 2000 is veel aandacht besteed aan afronding van revisiemetingen en tekeningen. De afstemming van de meetgegevens tussen de beide waterschappen is nu herkenbaar. Het verwerken van de meetgegevens op tekeningen had, als gevolg van het niet continue aanbod, het karakter van stopwerk. Inmiddels zijn alle vakken tot en met uitvoering 1999 ingemeten. Eind december is het werk H. van Kruiningenpolder overgedragen aan het waterschap. De rest van de revisietekeningen van 1997 en 1998 komen pas in het 1^e kwartaal van 2001 gereed. Het gaat om werkzaamheden waarbij vele disciplines betrokken zijn: dir UAV, meetploeg, meetverwerking, tekenaar, toetser, beheerder, secretariaat, enz. Hoewel een inhaalproces aan de gang is verdient het aanbeveling de voortgang te bewaken aan de hand van een vooraf opgezette planning.

Evaluatie 2000 Planning en Financiën

R. Havermans
13 maart 2001

Projectplan en raming

Het nodige werk aan verricht, nog niet afgerond. Verwacht wordt e.e.a. mei/juni 2001 af te ronden.

Overleg

Maandelijks projectbureau-overleg lijkt voldoende. Ook samenstelling (dus incl. waterschappen en Provincie) is een verbetering. Wel lijkt het alsof acties niet eerder (kunnen?) worden afgerond dan het eerstvolgende projectbureau-overleg. Het afronden van acties mag m.i. niet worden "opgehangen" aan enig overleg. Ook worden soms acties (indien ze niet tijdig zijn afgerond) vrij makkelijk doorgeschoven naar een volgend PB-overleg. Dit is dus een maand (!) later.

Soms is (bij mij in ieder geval) niet duidelijk wat de status van een bepaald agendapunt is. Het verdient aanbeveling agendapunten te scheiden naar hun aard:

- informatief
- besluitvormend

Door deze scheiding aan te brengen kunnen onnodige discussies worden vermeden.

Het bilateraal overleg is nuttig, mits de informatie niet beperkt blijft tot de desbetreffende discipline en de projectmanager. Het toezenden van de diverse verslagen van andere bilaterale overleggen biedt uitkomst, mits tijdig beschikbaar. Elkaar tijdig / volledig informeren blijft een belangrijk item.

Overdracht / revisie

Tijdige / snelle overdracht van een bestek aan het desbetreffende waterschap is bittere noodzaak, getuige de (enorme) problemen met de toetsing van het gemaakte werk van het dijkvak Borssele. In 2001 niet meer beperken tot "stopwerk", maar hoger prioriteren. De waterschappen hebben in 2000 een inhaalslag gemaakt v.w.b. revisiewerkzaamheden (meten, tekenen e.d.)

Financiën

Totale uitgaven bedroegen Mf 62,2 t.o.v. het startbudget van Mf 61,5. Ook voor 2001 is weinig financiële overloop te verwachten. Verder geen bijzonderheden.

Evaluatie Planning en Financiën
W. Geuze
8 maart 2001

I. Continuïteit primair proces

In primair proces zijn volgordeelijke primaire activiteiten Projectbureau Zeeweringen gedefinieerd in een aantal deelprocessen (zie KHB-PBZ).

Ter waarborging van de continuïteit is stringente naleving van een aantal stelregels gewenst, zoals:

- A. werkzaamheden van primair proces resp. primair deelproces hebben altijd prioriteit 1;
- B. werkzaamheden van voorliggend deelproces hebben hogere prioriteit dan werkzaamheden van navolgend deelproces;
- C. volledig en exact benoemen van werkzaamheden per deelproces (taakstelling per deelproces);
- D. volledig en exact benoemen van gegevens die nodig zijn om werkzaamheden van een deelproces te kunnen aanvangen (inputgegevens);
- E. volledig en exact benoemen van te leveren producten per deelproces (outputgegevens deelproces 2 die dienen als inputgegevens deelproces 3).

II. Effectiviteit werkwijze

Doel: leveren van gevraagde producten van vereiste kwaliteit binnen afgesproken tijdsbestek.

- A. Volgen van stelregels ad 1 (blijkt achteraf toch de beste aanpak te zijn, want anders kom je tot de conclusie: het is bijna goed maar niet bruikbaar om mee verder te gaan of resultaat later bereikt en met veel meer inspanning dan verwacht).
- B. Hanteer gestructureerde werkwijze
Capaciteit (tijdsbesteding)
 1. prioritering inzet volgens 1a en 1b.
 2. toewijzing inzet aan te verrichten werkzaamheden.

De met 1c benoemde werkzaamheden dienen daarvoor in een relatiediagram te worden gezet. Daarbij is het van essentieel belang dat alle relaties worden onderkend, geformuleerd en vastgelegd. Uit het diagram kan dan worden afgelezen of werkzaamheden parallel mogen / kunnen worden uitgevoerd danwel volgordeelijk zullen moeten worden verricht. Bij toewijzing van de inzet voor een bepaalde activiteit X geldt dan als voorwaarde volgend uit het diagram dat alle werkzaamheden gerelateerd en voorafgaand aan X afgerond moeten zijn. Als we de doorlooptijd van de werkzaamheden weergeven in het relatiediagram is sprake van een netwerkplanning.

Als alternatief voor 2.b)ii) is mogelijk het hanteren van checklisten in chronologische volgorde van werkzaamheden met daarnaast een lijst van voorafgaande relaties (inputgegevens).

III. Hanteer standaard kwaliteitsaspecten ten aanzien van:

- A. aanpak werkzaamheden (zie 1 en 2);
- B. ga na of inputgegevens "kwaliteitsmerk" bezitten;
- C. ga na of outputgegevens voldoen aan gestelde kwaliteitseisen
- D. communiceer onmiddellijk met alle betrokkenen indien onvolledigheid, onjuistheid van gegevens of wijzigingen ten opzichte van vigerende regels, processen worden geconstateerd danwel worden voorzien;
- E. doe voorstel voor corrigerende maatregel(en) in een zo vroeg mogelijk stadium; maak aantekeningen van de opgetreden storingen en de duur van deze storing.

Evaluatie 2000 werkzaamheden Milieu & Juridische Zaken

J.W. Slager

Algemeen:

In 2000 zijn geen procedurele knelpunten opgetreden.

De Vogelrichtlijn in combinatie met het voor het eerst toepassen van overlappingsconstruties heeft geleid tot een reactie van de Vogelbescherming. Om problemen te voorkomen is een praktische oplossing bedacht in de vorm van vogeloversteekplaatsen. Met de Vogelbescherming is afgesproken in 2001 nadere invulling te geven en beleid te formuleren over de toets op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn en het project Zeeweringen.

De provincie heeft besloten dat voor kleidijken/groene dijken aanmeldingsnotities als Mer-beoordelingsplicht geschreven moeten worden.

Milieu-inventarisatie Westerschelde

Volgens de planning zou de Milieu-inventarisatie Westerschelde worden geactualiseerd. Hoewel reeds in mei een voorstel is besproken in het Ambtelijk overleg is het niet gelukt om in 2000 een nieuwe versie van de Milieu-inventarisatie vast te stellen. Inmiddels zijn afspraken gemaakt om in 2001 een strakkere planning aan te houden.

Detailadviezen milieu

De Meetinformatiedienst heeft de taak van het RIKZ overgenomen om detailadviezen milieu te leveren. Ondanks wat startproblemen is dit vloeiend verlopen. Wel ontstond er wat verwarring omdat de waardering van de boventafel in de detailadviezen sterk afweek van de milieuindicatie van de boventafel in Milieu-inventarisatie. De verwarring bleek een gevolg van het niet goed lezen of onduidelijke formulering in de Milieu-inventarisatie. Besloten is om in een eerder stadium de Milieu-inventarisatie en de detailadviezen op elkaar af te stemmen. Hierdoor is in de toekomst het probleem opgelost.

Milieu-inventarisatie Oosterschelde

De Milieu-inventarisatie Oosterschelde is zo ver mogelijk afgerond.

Asfaltonderzoek

Het RIKZ onderzoek naar begroeiing op asfaltconstructies is afgerond met een rapportage en een informatieve bijeenkomst.

Planvorming groene dijken / kleidijken

De rapportage natuurwaarden van het schor nabij de Hellegatpolder is uitgevoerd. DLG heeft een quickscan uitgevoerd naar de beschikbare grond in natuurgebieden.

Onderzoek ecotoplaag

De bouwdienst heeft de ecotoplagen op de boventafel onderzocht en geadviseerd om geen ecotoplagen op de boventafel meer toe te passen. Dit advies heeft de opdrachtgever niet overgenomen. In 2001 en volgende jaren wordt in een monitoringsprogramma de begroeiing op de ecotops nader onderzocht.

Samenwerkings- en bestuursovereenkomst

De samenwerkingsovereenkomst is vereenvoudigd en geldt vanwege de goede samenwerking nu voor de duur van het project. De bestuursovereenkomst dient nog jaarlijks te worden gesloten totdat een definitieve financiële regeling van kracht is.

Evaluatie communicatie 2000

J. W. Slager

	Activiteiten gepland in 2000	Uitgevoerd in 2000
1.	Communicatieoverleg met waterschappen	Er is 7x communicatie-overleg gevoerd met de waterschappen
2.	Bilateraal overleg intern(adhoc)	Elke 14 dagen vindt in een bilateraal terugkoppeling plaats met de projectmanager Zeeweringen
3.	Interne nieuwsbrief (freq. 10x per jaar)	Er zijn 6 interne nieuwsbrieven in een oplage van 115 verschenen
4.	Informatiekrant (freq. 3x per jaar) Budget	De informatiekrant is 3x verschenen. De informatiekrant is in een oplage van 250 stuks verspreid. Daarnaast worden ze gebruikt als foldermateriaal.
5.	Perscontacten	<p>Er zijn diverse artikelen in de krant verschenen: 9 artikelen "fietsen op onderhoudswegen" / 4 artikelen "klei- groene dijken" / 5 artikelen "werk in uitvoering" / 4 artikelen "opruimen strandje Walsoorden dorpelingen". "Losse" artikelen: "Meer Scheludedijken blijken te zwak" / "Scheurtjes in asfalt Westerschelde dijk" / "Rijk betaalt herstel dijkwerken" / "Natuur gedijt op nieuw dijkkleed" / "Oosterscheludedijken goedkoper hersteld" / "Dijkherstel miljoenen goedkoper".</p> <p>De artikelen over het fietsen op onderhoudswegen en opruimen strandje Walsoorden kwamen in de krant buiten de regie van het projectbureau bijv. Vanuit de ouderenbond en bewoners Walsoorden en openbare besluiten Gedeputeerde Staten en waterschapsbesturen.</p> <p>De artikelen over "werk in uitvoering en "klei/groene dijk" kwamen in de krant n.a.v. interviews en persberichten van het projectbureau en (openbare) besluiten van Gedeputeerde Staten.</p> <p>"Losse" artikelen verschijnen in de meeste gevallen naar aanleiding van artikelen in de informatiekrant. Het is zaak om vooraf aan de publicatie van een onderwerp in de informatiekrant goed na te denken over de mogelijke nieuwswaarde en goed voorbereid te zijn op mogelijke reacties van de media. Met name financiële onderwerpen trekken de aandacht.</p> <p>Op de radio is aandacht besteed aan het recreatief medegebruik van de onderhoudsstrook. Het was zelfs een item in het veel beluisterde radioprogramma "Spijkers met Koppen" van Jack Spijkerman. Op Omroep Zeeland is op TV en radio aandacht besteed aan de vogeloversteekplaats. De pers was hierop geattendeerd door een artikel in Zeeland-visie.</p> <p>In vakbladen is weer ruim aandacht besteed aan diverse aspecten (van techniek tot natuur) van het project. In totaal zijn 9 artikelen in vakbladen verschenen, onder meer in OTAR en de Levende Natuur. -</p>
6.	Advisering / notities / communicatieplan	Advisering door communicatieadviseur gebeurt mondeling; Bijdragen geleverd aan speeches.
7.	Vieren mijlpalen (2x per jaar)	Er is een eindejaarsbijeenkomst georganiseerd.
8.	Excursie projectbureau (1x per jaar)	Excursie boottocht Oosterschelde
9.	Borreluurtje (3x per jaar) afscheidsrecepties, nieuwjaar e.a.	Er heeft weer een aantal medewerkers afscheid genomen. Doorgaans wordt dit gecombineerd met verjaardagen. De meeste kosten van deze bijeenkomsten worden door de medewerkers zelf betaald.
10.	Themadag / workshops	Er is een themamiddag georganiseerd: "natuurwaarden en asfaltbekledingen".
11.	Aanpassen folders	De folder is niet aangepast. In plaats hiervan is een huis-aan-huisfolder gemaakt en verspreid in Hansweert en omgeving.
12.	Open dag (te Zeeuws-Vlaanderen)	Er is geen Open dag georganiseerd
13.	Inlegvellen (werken 2000 / producten projectbureau...) 3 stuks	Er is een inlegvel werken project Zeeweringen gedrukt en t.b.v. de tentoonstelling Saeftinghe een overdruk gemaakt uit Informatiekrant.
14.	Communicatie activiteiten i.v.m. planprocedure, uitvoering werken	Er heeft een vaste tentoonstelling gestaan in het bezoekerscentrum Saeftinghe. Daarnaast is een aantal malen een stand geplaatst (bij de opening van het dienstkringgebouw, in de Zeeuwse Bibliotheek en tijdens bezoek hoofdkantoor op Neeltje Jans.)
15.	Informatieborden werken (2 stuks)	Er zijn 2 borden geplaatst
16.	Video opnamen harde bekledingen (als kleidijk)	In plaats van losse video opnamen is een compleet videoprogramma gemaakt.
17.	Internet	De internetpagina is compleet.
18.	Advertenties verzorgen	Er is in totaal voor een 6-tal dijkvakken advertenties geplaatst.
19.	Populaire samenvatting ontwerpplan	Van elk ontwerpplan is een populaire samenvatting geschreven.
20.	T-shirts	Het projectbureau heeft T-shirts laten drukken. Deze zijn verspreid als attentie voor iedereen die een bijdrage levert aan het project.

EVALUATIE ONTWERP 2001
K. v.d. Hoek
maart 2001

TECHNIEK

1.1 **Dijkvakken**

In 2000 zijn de ontwerpen van de volgende dijkvakken afgerond:

Paviljoenpolder
Waarde-Westveerpolder
Perkpolder Oost en West
Biezelingsche Ham
Ser Lippenspolder

De volgende dijkvakken zijn in de ontwerpfase:

- Havengebied Walsoorden
- Reigersbergse polder
- Kruiningenpolder (West)
- Baarland-, Zuid-, Everingepolder
- Hellegatpolder
- Zuidwatering
- Mosselbanken
- Lage tafel Borssele

1.2 **Beschikbaarheid gegevens**

Algemeen kan worden gesteld dat voor toetsing en ontwerp benodigde gegevens op tijd beschikbaar waren, maar dat de kwaliteit soms te wensen overliet.

De Handleiding Ontwerpen met Bijlagen en Achtergronddocument voor ontwerpen is op 31 januari 2001 beschikbaar gekomen voor de ontwerpers.

1.3 **Inventarisatie**

Aanvullend op de door de beheerders verstrekte gegevens is door de ontwerpers - t.b.v. het ontwerp - nog het nodige veldwerk verricht (of dit laten uitvoeren door de beheerder); met name onderzoek naar de aanwezigheid van klei en mijnsteen en de locatie van de teenconstructie.

1.4 **Toetsing**

Het dijkvak Ser Lippenspolder is door de ontwerper zelf getoetst.

1.5 **Ontwerp**

1.5.1 Weerstand tegen afschuiving (1,20 m criterium)

Dit onderwerp is in de nieuwe Handleiding verwerkt (versie 6).

1.5.2 Hergebruik materialen

Evenals in 199 is geprobeerd zoveel mogelijk vrijkomend zuilenbasalt te hergebruiken als zetsteen. Betonblokken worden eveneens zoveel mogelijk - gekanteld - herzet. Niet herzetbare betonblokken worden nu zoveel mogelijk gebroken tot fijn granulair materiaal en zo verwerkt in de constructies. Vrijkomende graniet vormt een probleem door de grote hoeveelheden, waarvoor vooralsnog géén bestemming wordt voorzien als zetsteen. Verwerken in de kreukelberm (zonder constructieve waarde) wordt gezien als kapitaalverlies. Er is daarom een proef gedaan met gunstig resultaat (door L. van Hese), waarbij de Poolse graniet gebroken is tot 0/40 mm en verwerkt als grondverbetering in de Braakmanhaven.

1.5.3 Hardhout in teen- en overgangsconstructies

Op 9 oktober 2000 is met DWW, Bestekken en Uitvoering gesproken over alternatieven voor teen- en overgangsconstructies; ontwerpuitgangspunten, uitvoering, materialen e.d. DWW heeft daarna een onderzoeksvoorstel ingediend bij het projectbureau, wat echter niet gehonoreerd is.

1.5.4 Ontwerpregels voor onderhoudstrook

Vanuit het ontwerp is aangegeven voor welke alternatieve onderhoudstroken het zinvol is ontwerpregels op te stellen.

I. ORGANISATIE

A. Overlegstructuur

De overlegstructuur is in de 2^e helft van 1999 gewijzigd. De ervaring hiermee is besproken in o.a het PB-overleg van 25 oktober 2000. Voor de ontwerpgroep is de belangrijkste wijziging dat mw. S. Korman en Johanson aan de ontwerpgroep zijn toegevoegd. Verder is afgesproken dat de werkgroep Kennis zal zorgen voor kennisoverdracht via bijeenkomsten van het Landelijke Overleg Steenzettingen (LOS).

B. Planning

Ook in 2000 was het niet eenvoudig om redelijk betrouwbare planningen op te zetten. Tijdsgevoeligheid van gegevens en rekenregels en onzekerheden met betrekking tot geavanceerd toetsen beïnvloeden de nauwkeurigheid van de planning. Verder moet goed beseft worden dat met de toegepaste planningstechniek (tijdsbalken per activiteit, zonder vroegste/laatste start- of einddatum en zonder zichtbaar kritisch pad) het niet direct zichtbaar is wat de invloed is op de einddatum, door het uitlopen van een activiteit gedurende de beginfase van het ontwerpproces. Het risico van opschuiven van de einddatum moet dus ingeschat worden.

C. Overleg met andere disciplines

Het overleg met andere disciplines (Beheerder, Provincie, Kennis, Bestekken, Uitvoering, Landschap en Milieu) gebeurt per dijkvak en soms ad hoc.

D. Toetsgroep

Het contact met de Toetsgroep is - vanuit de Ontwerpgroep - verbeterd.
Wel is de indruk dat het ontwerp tot in detail getoetst wordt (i.p.v. op hoofdlijnen).

Evaluatie besteksvorbereiding 2000

1. Inleiding

Deze evaluatie heeft betrekking op :

* Bestekken (ontwerp 1999) die in 2000 zijn aanbesteed t.w.		
Breede Watering bewesten Yerseke	Aanbesteding	16/2/2000
Nieuw Neuzen Oost	"	01/3/2000
Overlaging Zeeuws - Vlaanderen	"	05/4/2000

* Bestekken (ontwerp 00) die in 2001 worden aanbesteed t.w.		
Perkpolder	Aanbesteding	24/1/2001
Biezelingsche Ham		07/3/2001
Ser Lippens		14/3/2001
Paviljoenpolder		21/3/2001
Waarde / Westveerpolder		28/3/2001

2. Beschikbaarheid gegevens

De voor het schrijven van een bestek benodigde basisgegevens, gekozen varianten en ontwerpnota, waren over het algemeen tijdig beschikbaar. Capaciteitsproblemen bij CXC in Middelburg hebben voor vertraging gezorgd v.w.b. de aanbestedingsdata van Biezelingsche Ham en Ser Lippens. (normaal 4 weken in behandeling, nu 9 weken)

3. Ontwerp wijzigingen

M.b.t. het in de vorige evaluatie aangegeven verbeterpunt "*voortdurend wijzigen in ontwerp*" is een duidelijke verbetering opgetreden. Dit fenomeen heeft zich niet voorgedaan.

4. Overige zaken

De in de plannings gehanteerde beschikbare tijd voor het opstellen van het bestek bleek in een aantal gevallen te optimistisch. De geplande datum bleek niet haalbaar vanwege de moeilijkheidsgraad.

Verbeterpunt: *Moeilijkheidsgraad ontwerp en dus ook bestek vertalen in tijd (ook vakanties e.d.)*

In het bestek Ser Lippens zijn als proef geaccordeerde hoeveelheden opgenomen (meer aandacht voor kwaliteit)

Bij het bestek Biezelingsche Ham zijn het ontwerp en het bestek door dezelfde persoon gemaakt. Positieve ervaring.

L. van Herwerden
23-2-2001

EVALUATIE BESTEKSCHRIJVEN 2000
Bram Leenhouts
Zeeweringen Goes, 15 februari 2001

Met betrekking tot de 3 verbeterpunten genoemd in mijn evaluatie van 1999 is hetvolgende op te merken:

1. Wenselijk is dat de gegevens die de bestekschrijver krijgt, zoveel mogelijk definitief zijn. Het is van belang dat de ontwerper zijn werk al grotendeels heeft afgerond voordat hij deze aan de bestekschrijver geeft.
Actie ontwerper

Hieraan is zoveel mogelijk voldaan.

2. Werkelijke oppervlakten van bestaande bekledingen met begrenzingen zowel in horizontale en verticale zin overzichtelijker maken.
Actie waterschap

De 'Rapportage toetsing bekleding' is niet veranderd.

In mijn evaluatie van 1999 komt de volgende zin voor: "Terreinverkenning is nodig om ontbrekende gegevens te weten te komen. Dit geldt met name voor begrenzingen van bekledingsmaterialen en soorten opsluitconstructies."

Hieraan is voor een groot deel tegemoetgekomen doordat voor de uitvoering van Zeeweringen een inmeting (inclusief foto's) is gemaakt van de bestaande bekledingen. Deze gegevens zijn goed bruikbaar, mits ze in een vroeg stadium beschikbaar zijn.

3. Computerprogrammatuur. Momenteel worden de bestekken geschreven met GWW-bestek. In de loop van 2000 verwachten we de omschakeling van de Dos- naar de Windowsversie. Mijn verwachting is dat het bestekschrijven met deze Windowsversie nog efficiënter zal gebeuren.
Actie helpdesk

Met ingang van mei 2000 zijn de bestekken geschreven met GWW-bestek onder Windows. Mijn ervaring met deze windowsversie is zeer positief. Wel komen er nog kinderziektes in de door ons gebruikte versie voor. Bij navraag bleek er inmiddels een verbeterde versie te bestaan. Jammer genoeg is de nieuwe versie nog niet toepasbaar voor Rijkswaterstaat bestekken. De specifieke RWS bepalingen worden hieraan pas later toegevoegd.

Opmerkingen over gewenste aanpassingen van het programma richting de contactpersoon voor GWW-bestek te Middelburg heeft tot op heden niets uitgehaald. Uit een binnenkort te houden bestekschrijversoverleg zal mogelijk een oplossing naar voren komen.

Planningen

In het jaar 2000 heb ik het bestek ZI-4918 Breede watering afgerond. Vanaf maart tot eind september het bestek ZI-5039 Perkpolder geschreven. Daarna begonnen met bestek ZI-5110 Waarde-Westveer.

Toen mij in september de eerste planning van Waarde-Westveer onder ogen kwam heb ik hier onmiddellijk op gereageerd dat deze veel te optimistisch was opgesteld. De benodigde tijd voor 'opstellen bestek' is in de planning 2 maanden en 3 weken, terwijl de praktijk aangeeft dat hiervoor ongeveer 5 maanden nodig is.

Nog een laatste opmerking:

Om een goed inzicht te krijgen wanneer met de voorbereiding van een volgend project kan worden begonnen, is het van belang zich te realiseren dat na het 'opstellen bestek' er nog werkzaamheden volgen, zoals het opstellen van een controlematrix, hoeveelhedenboek en kwaliteitmatrix.

Ond: evaluatie werken 2000

Bestek ZL-4759, Hoofdplaat-/Thomaespolder en Nieuw-Neuzen-/Braakmanpolder

De forse bestekswijziging tijdens de uitvoering hadden tot gevolg dat op logistiek gebied zowel de planning voor het personeel (steenzetters) als de materialen (betonelementen etc.) zwaar onder druk kwam te staan. Mede door bovengenoemde wijzigingen is o.a. het zetwerk wat aan de late kant gereed gekomen.

Advies: probeer zoveel mogelijk wijzigingen in een lopend bestek te voorkomen, door een betere voorbereiding, zodat er geen onnodige extra kosten gemaakt moeten worden.

Bestek ZL-4930, Nieuw-Neuzenpolder Oost

Ondanks de vertraagde start van het werk (arbitrage) is dit werk nagenoeg op tijd gereed gekomen. Voordat er echter één schop in de grond werd gezet werd ook hier het bestek gewijzigd (er kwam ca. 10% aan lengte glooiing bij). Ook deze wijziging gaf zeker gezien de (ver-)korte uitvoeringsduur de nodige uitvoeringstechnische problemen.

Advies: probeer zoveel mogelijk wijzigingen in een lopend bestek te voorkomen door een betere voorbereiding, zodat er geen onnodige extra kosten gemaakt moeten worden.

Bestek ZL-4857, overlagen ondertafel, t.p.v. Kruispolder, Eendragtpolder en Margarethapolder

Voor het overlagingbestek geldt eigenlijk hetzelfde als bij eerder genoemde bestekken, maar dan in nog grotere mate.

In grote lijnen bestond het bestek uit het aanbrengen van ca. 40.000 ton stortsteen. Op de allereerste bouwvergadering moest de directie namens de opdrachtgever de aannemer meedelen dat zeker 10.000 ton, maar wellicht 20.000 ton, steen niet geleverd zou moeten worden.

Deze wijzigingen gaven uiteraard de nodige logistieke problemen met alle gevolgen van dien.

Advies: probeer zoveel mogelijk wijzigingen in een lopend bestek te voorkomen door een betere voorbereiding, zodat er geen onnodige extra kosten gemaakt moeten worden.

L.A. van Hese
Projectleider, dir. U.A.V.

Evaluatie project Zeeweringen
Martin Stroo
31 januari 2001

Ten behoeve van de evaluatie Project Zeeweringen hierbij enige opmerkingen/aandachtspunten:

1. Nu er steeds hogere zuilen toegepast gaan worden, lopen we m.i. tegen (mogelijk) te grote maatafwijkingen op.
De maatafwijkingen van zuilen zijn vastgelegd in NEN 7024 + aanvullend KIWA rapport. Per set mogen deze afwijkingen +/- 3% zijn. In dagproducties mogen deze afwijkingen +/- 5% zijn. Bij zuilhoogten van 50 cm kan het verschil tussen de ene dagproductie en de andere oplopen tot max. 10%: dit is wel 5 cm.
Dit leidt tot oneffenheden in de glooiing welke niet wenselijk zijn.
2. Elk jaar opnieuw lopen we er tegen aan dat er gebrek is aan vakkundig personeel voor het toezicht. Het inhuren van deskundig personeel is bijna onmogelijk.
3. In bestekken wordt vaak opgenomen dat een "variabele" strook basalt herzet moet worden om een vloeiende aansluiting te kunnen maken. Deze variabele strook bevindt zich in een vak dat goed getoetst is. Echter moet je m.i. deze strook op dat moment toch beschouwen als nieuw werk. Juist in deze strook bevinden zich vaak de kleinste stenen.
Ik zou voor herzetwerk ook een minimale steenmaat noemen.
4. Het is gebruikelijk dat het waterschap de officiële stukken krijgt: getekend bestek, nota van inlichtingen, inschrijvingen, gunning enz. Deze officiële toezending loopt zeer slecht of loopt totaal niet. Zo zit er o.a. van Perkpolder en Ser Lippens niets in ons dossier.

Waterschap Zeeuwse Eilanden

Evaluatie werken Projectbureau 2000
Bas van Liere
14 februari 2001

Bij de uitvoering van het werk in 2000 hebben zich geen bijzondere problemen voorgedaan.

- Het combineren van het onderhoudswerk van het waterschap met de uitvoering van de glooiingverbeteringswerken heeft goed gewerkt. Een goed voorbeeld van werk met werk maken.
- Het afstrooien aan het eind van het werk van de Ecozuilen in de boventafel, met grond die vrijkomt bij het afwerken van de buitenberm, is nog niet van de grond gekomen.
- De glooiingverbetering heeft tot doel het verkrijgen van de vereiste veiligheid tegen overstroming. Hoe moet worden omgegaan met de tijdelijke vermindering van de veiligheid door het enige jaren ontbreken van een veilige grasmat op de buitenberm en het buitenbeloop, als onvermijdelijk gevolg van de uitvoering van de werken?
- De verkeersveiligheid tijdens de uitvoering van de werken blijft aandacht vragen.

Evaluatie Toetsgroep
Hans Janssen
05-03-2001

Een positieve opmerking over de verbetering van het kwaliteitsproces rond de ontwerpnota's is op z'n plaats. Een aandachtspunt blijft de interne controle van de nota's. Jan van Westen blijft er slordigheden uithalen.

De audit buiten is ook goed verlopen. De motivatie is goed, alleen de aantoonbaarheid van de beheersing kan beter.

Zorgpunt blijft de communicatie op de raakvlakken tussen Ontwerp, Bestek en Uitvoering. Deze verloopt nu redelijk goed, maar zodra er wordt afgeweken van de standaard aanpak (zie bijvoorbeeld de pilot geaccordeerde hoeveelheden) dan laat men steken vallen.